

Sygn. akt III KK 422/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 października 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Henryk Gradzik (przewodniczący)

SSN Dariusz Kała (sprawozdawca)

SSN Przemysław Kalinowski

Protokolant Jolanta Włostowska

w sprawie **K. T.**

po rozpoznaniu Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 18 października 2017 r.,

kasacji wniesionej na korzyść skazanego przez Ministra Sprawiedliwości –
Prokuratora Generalnego

od prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w M. z dnia 22 listopada 2016 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Rejonowemu w M. do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Prokurator Prokuratury Rejonowej wystąpił z wnioskiem (art. 335 § 1 k.p.k.) do Sądu Rejonowego w M. o skazanie K. T. oskarżonego o to, że „w okresie od sierpnia 2012 r. do dnia 31 lipca 2016 r. w Ł. uporczywie uchylał się od ciążącego na nim obowiązku łżenia na utrzymanie swojego syna B. T., przez co naraził go na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych”, tj. o przestępstwo z art. 209 § 1 k.k.

Sąd Rejonowy orku, wyrokiem z dnia 22 listopada 2016 r., wydanym na posiedzeniu w trybie art. 343 k.p.k. w zw. z art. 335 § 1 k.p.k., uwzględnił wniosek prokuratora i uznał oskarżonego za winnego zarzucanego mu czynu, stanowiącego występki kwalifikowany z art. 209 § 1 k.k. i za to z mocy art. 209 § 1 k.k. wymierzył mu karę 3 miesięcy pozbawienia wolności (pkt I), a na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. zwolnił go z obowiązku ponoszenia kosztów sądowych (pkt II).

Wyrok ten nie został zaskarżony przez żadną ze stron postępowania i uprawomocnił się z upływem 29 listopada 2016 r.

Kasację od powyższego wyroku, zaskarżając go w całości na korzyść skazanego, złożył Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny zarzucając „rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 343 § 7 k.p.k. w zw. z art. 335 § 1 k.p.k., polegające na uwzględnieniu wniosku prokuratora o skazanie K. T. bez przeprowadzenia rozprawy i wydanie wyroku zgodnego z wnioskiem pomimo, iż okoliczności popełnienia czynu z art. 209 § 1 k.k., w okresie od sierpnia 2012 r. do dnia 31 lipca 2016 r. budziły wątpliwości, ponieważ w okresie od dnia 27 maja 2016 r. do dnia 31 lipca 2016 r. odbywał on karę 2 lat pozbawienia wolności orzeczoną w sprawie Sądu Okręgowego w B. o sygnaturze akt III K .../12, nie ustalono czy pracował w czasie pobytu w zakładzie karnym i tym samym miał możliwości zarobkowe, a więc czy także w tym okresie wyczerpał znamiona przestępstwa niealimentacji”.

Podnosząc powyższe skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się zasadna w stopniu oczywistym, co umożliwiło jej uwzględnienie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Rozpoznając wniosek prokuratora, złożony w trybie art. 335 § 1 k.p.k., Sąd Rejonowy nie dostrzegł, że K. T. został 27 maja 2016 r. zatrzymany przez Policję i osadzony w jednostce penitencjarnej w związku z koniecznością odbycia kary dwóch lat pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Okręgowego w B., sygn. akt III K .../12. W toku niniejszego postępowania organy Policji, prokurator, a następnie Sąd dysponowały, wynikającą z karty karnej, a więc wiarygodną

informacją o uprzednim prawomocnym skazaniu oskarżonego na karę pozbawienia wolności (k. 29), jak również informacją, że od 27 maja 2016 r. zaczął on odbywać powyższą karę, a zakończenie jej wykonania przypada na dzień 19 kwietnia 2018 r. (k. 86). Mimo tego, prokurator zdecydował się skierować do Sądu wniosek o wydanie wyroku skazującego w trybie konsensualnym, zaś sąd wniosek ten uwzględnił, choć nie weryfikował, czy w okresie 27 maja 2016 r. – 31 lipca 2016 r. (czas pozostawania w jednostce penitencjarnej w okresie objętym oskarżeniem) był w stanie łożyć na utrzymanie swego małoletniego syna.

Jak wielokrotnie wskazywano w orzecznictwie Sądu Najwyższego, „do okoliczności, które wyłączają umyślność w zakresie zaniechania wykonywania obowiązku alimentacyjnego, bez wątplenia należy pozbawienie wolności osoby, na której obowiązek tego rodzaju spoczywa, o ile w tym okresie nie ma ona możliwości zarobkowania lub innych źródeł majątkowych, z których możliwa byłaby realizacja należności alimentacyjnych” (zob. wyrok SN z dnia 3 lipca 2007 r., III KK 144/07, LEX nr 307769; wyrok SN z dnia 13 października 2004 r., V KK 229/04, OSNwSK 2004/1/1810).

Wobec tego, na Sądzie *meriti* ciążył w pierwszym rzędzie obowiązek ustalenia, czy w okresie wskazywanym przez oskarżyciela jako okres popełnienia przestępstwa z art. 209 § 1 k.k. oskarżony pozostawał na wolności. W sytuacji stwierdzenia, że odbywa on karę pozbawienia wolności zachodziła konieczność weryfikacji, czy podczas pobytu w zakładzie karnym od dnia 27 maja 2016 r. do dnia 31 lipca 2016 r. miał możliwość zarobkowania. Wyjaśnienie tej wątpliwości miało kluczowe znaczenie dla możliwości rozstrzygnięcia sprawy w formule konsensualnej.

W tej sytuacji, ponieważ okoliczności popełnienia zarzucanego oskarżonemu przestępstwa budziły w powyższym zakresie wątpliwości, brak było podstaw do uwzględnienia wniosku prokuratora złożonego w trybie art. 335 § 1 k.p.k. Podkreślić trzeba, że ustawodawca uprawnia do wystąpienia z wnioskiem i finalnie do jego uwzględnienia jeśli, „oskarżony przyznaje się do winy, a w świetle jego wyjaśnień okoliczności popełnienia przestępstwa i winy nie budzą wątpliwości”. Oskarżony w swych wyjaśnieniach z 30.08.2016 r. (k. 114 – 115) zupełnie nie odniósł się do

kwestii możliwości zarobkowania w jednostce penitencjarnej, zaś zagadnienie to nie zostało zweryfikowane innymi środkami dowodowymi.

Reasumując należy więc stwierdzić, że Sąd Rejonowy w sposób rażący naruszył dyspozycję art. 335 § 1 k.p.k. oraz dyspozycję art. 343 § 7 k.p.k. Ta ostatnia regulacja nakazywała – po uznaniu, że nie zachodzą podstawy do uwzględnienia wniosku - zwrócenie sprawy prokuratorowi. Naruszenia te miały istotny wpływ na treść zaskarżonego kasacją wyroku.

Z przywołanych przyczyn konieczne stało się uwzględnienie przedmiotowej kasacji w całości poprzez uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

kc